

Sygn. akt VIII AKa 281/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2024 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VIII Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Adam Wrzosek (spr.)

Sędziowie: SA – Przemysław Filipkowski

SA – Sławomir Machnio

Protokolant: – Agata Adameczewska

przy udziale Prokuratora Krzysztofa Kosieradzkiego

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2024 r.

sprawy:

B. Ś. o zadośćuczynienie na podstawie art. 8b ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego

na skutek apelacji, wniesionej przez reprezentanta Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Okręgowego w Rzeszowie

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 25 maja 2023 r. sygn. akt XVIII Ko 96/22

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

I. kosztami procesu za postępowanie odwoławcze obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Formularz UK 2	Sygnatura akt	VIII AKa 281/23	
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1		
1. CZEŚĆ WSTĘPNA			

<p>1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji</p>	
<p>Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 25 maja 2023 r., sygn. XVIII Ko 96/22</p>	
<p>1.1. Podmiot wnoszący apelację</p>	
<p># oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego</p>	
<p># oskarżyciel posiłkowy</p>	
<p># oskarżyciel prywatny</p>	
<p># obrońca</p>	
<p># inny - pełnomocnik reprezentanta Skarbu Państwa</p>	
<p># inny - pełnomocnik wnioskodawcy</p>	
<p>1.1. Granice zaskarżenia</p>	

1.1.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.1.1. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		

#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
1.1. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana
2. Ustalenie faktów w związku z dowodami			

przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy				
1.1. Ustalenie faktów				
1.1.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.				
1.1.1. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				
1.1. Ocena dowodów				
1.1.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów				
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu		
1.1.1. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za				

niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)			
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu	
3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków			
Lp.	Zarzut		
	<p>obraza prawa materialnego, tj. art. 8b ust.1 i 2 ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w zw. z art. 2 ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o zmianie ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w zw. z art. 5 k.c. poprzez nieuwzględnienie zarzutu</p>	# zarzut niezasadny	

	<p>przedawnienia roszczenia, podniesionego przez uczestnika postępowania i uznanie, że w niniejszej sprawie uwzględnienie zarzutu przedawnienia naruszyłoby zasady współzycia społecznego.</p>			
<p>Zwiąże o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>				
<p>Zarzut zawarty w apelacji jest niezasadny.</p> <p>Ustawą z dnia 22 marca 2018 r. o zmianie ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego wprowadzono do ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego art. 8b uprawniający do wystąpienia przez</p>				

wnioskodawczynię
B. Ś. o zasądzenie
na jej rzecz
zadośćuczynienia, o
którym mowa we
wniosku złożonym
w dniu 7 lipca
2022 r. Ustawa
nowelizująca weszła
w życie w dniu 28
kwietnia 2018 r. (Dz.
U. 2018.727). W art.
2 powyższej ustawy
zawarto regulację,
że w przypadku
gdy nieważność
orzeczenia
stwierdzono przed
wejściem w życie
ustawy, żądanie
odszkodowania lub
zadośćuczynienia
należy zgłosić w
terminie 3 lat od
dnia wejścia w
życie ustawy. Tym
samym skarżący
zasadnie zauważył,
że termin do
zgłoszenia
roszczenia opartego
o przepis art. 8b
ustawy o uznaniu za
nieważne orzeczeń
wydanych wobec
osób
represjonowanych
za działalność na
rzecz niepodległego
bytu Państwa
Polskiego (zwanej
dalej ustawą lutową)
upływał
wnioskodawczyni w
dniu 28 kwietnia
2021 r., a nie jak
błędnie wskazał Sąd
pierwszej instancji
w uzasadnieniu
zaskarżonego

wyroku, w dniu 28 kwietnia 2019 r. Oznacza to, że opóźnienie w złożeniu przez wnioskodawczynię wniosku o zadośćuczynienie było krótsze od wskazanego przez Sąd Okręgowy i nieznacznie przekraczało 14 miesięcy.

W postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji organ reprezentujący Skarb Państwa podniósł zarzut przedawnienia. Sąd Okręgowy powołując się treść art. 5 k.c. zarzutu tego nie uwzględnił. Sąd rozpoznający sprawę jest zobowiązany uwzględnić zarzut przedawnienia, chyba że uzna, iż zgłoszenie tego zarzutu w okolicznościach konkretnej sprawy stanowi nadużycie prawa, co w rozumieniu art. 5 k.c., nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. W przedmiotowej sprawie wnioskodawczyni udzieliła pełnomocnictwa kancelarii prawnej w dniu 18 stycznia

2022 r., a więc przed upływem 10 miesięcy od ekspirowania terminu przedawnienia roszczenia. Zwłoka ta w żadnej mierze nie może być uznana za nadmierną. To zaś, że pełnomocnik B. Ś. wniosek o zasądzenie na rzecz wnioskodawczyni stosownego zadośćuczynienia złożył dopiero w dniu 7 lipca 2022 r. nie może obciążać wnioskodawczyni.

Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazał, że w czasie, gdy powstała prawna możliwość ubiegania się przez wnioskodawczynię o przedmiotowe zadośćuczynienie znajdowała się ona już w stosunkowo podeszłym wieku, jest schorowana, ma trudności w poruszaniu się oraz problemy ze słuchem.

Okoliczności te niewątpliwie miały wpływ na możliwość śledzenia przez wnioskodawczynię zmian w obowiązującym porządku prawnym, otwierających prawo do ubiegania się

o rekompensatę za krzywdę, o której mowa w zaskarżonym rozstrzygnięciu.

Skoro wnioskodawczyni możliwość dochodzenia swoich roszczeń uzyskała dopiero w wyniku mającej miejsce w 2018 r. nowelizacji ustawy lutowej, to trudno uznać za racjonalny argument zawarty w uzasadnieniu apelacji, a mianowicie, że wnioskodawczyni porzuciła swoje starania o uzyskanie zadośćuczynienia. W tym czasie – o czym mowa wyżej - była ona już osobą starszą, schorowaną i trudno było oczekiwać od niej szczególnej aktywności w inicjowaniu działań zmierzających do uzyskania zadośćuczynienia.

Nadto nie ma racji skarżący, że wiedza o nowelizacji ustawy lutowej była ogólnie dostępna. W praktyce nowelizacja dotyczyła niewielkiej części populacji, nie była przedmiotem szerszej debaty społecznej i nie była eksponowana w

<p>środkach masowego przekazu.</p> <p>Mając na uwadze powyższe rozważania należy stwierdzić, że złożenie wniosku o zadośćuczynienie po upływie przewidzianego prawem terminu – wbrew twierdzeniom skarżącego - nie zostało zawinione przez wnioskodawczynię.</p> <p>Podzielając w pełni argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku brak jest też podstaw do kwestionowania wysokości zasądzzonego na rzecz B. Ś. zadośćuczynienia.</p>			
<p>Wnioski</p>			
<p>Zmiana zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie w całości żądania wnioskodawczyni o zasądzenie zadośćuczynienia.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>		
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>			

Zawarto we wcześniejszej części niniejszego uzasadnienia.		
4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU		
4.1.		
Zwiąże o powodach uwzględnienia okoliczności		
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO		
1.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji		
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy	
Zwiąże o powodach utrzymania w mocy		
1.1. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji		
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany	

Zwiąże o powodach zmiany			
1.1. <i>Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</i>			
1.1.1. <i>Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia</i>			
5.3.1.1.1.		# art. 439 k.p.k.	
Zwiąże o powodach uchylenia			
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwiąże o powodach uchylenia			
5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwiąże o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia			
5.3.1.4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.	

Zwięźle o powodach uchylenia		
1.1.1. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
1.1. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
II.	Rozstrzygnięcie o kosztach sądowych postępowania apelacyjnego znajduje uzasadnienie w treści art. 554 § 4 k.p.k.	
7. PODPIS		
Przemysław Filipkowski Adam Wrzosek Sławomir Machnio		

Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik Prezesa Sądu Okręgowego w Rzeszowie, reprezentującego Skarb Państwa.		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonym wyroku.		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa		

	materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
1.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana